

Mesaj de Anul Nou

adresat de P. Sf. Sa Episcopul Grigorie
cătrec Clerul și poporul din Eparhia
Aradului.

Ați aprins astăzi focul bunelor credinți și suflul neprihănilor sufletești, când, din prilejul noului an, ați binevoit a-mi aduce omagii împreună cu cei ce m'au felicitat în scris. Răspunsul meu voiesc să fie scurt, pentru că socot că cuvintele au numai rolul unor flori, pe urma cărora trebuie să odrăsească fapte.

Sunt tocmai 1900 de ani decând cel mai mare eveniment al lumii, venirea Mântuitorului, s'a dăruit oamenilor. Nu ajunge că noi numărăm anii vieții noastre după acest eveniment, ci trebuie să numărăm faptele vieții noastre după adevăratul dreptar al vieții: idealul lui Hristos.

În anul trecut cel mai accentuat cuvânt a fost cuvântul *criză*, iar în anul acesta cea mai importantă preocupare trebuie să fie, atât în viața noastră națională, cât și bisericească: înălțarea crizei. Ori, criza de azi fiind de ordin moral, datorii suntem să cumpenim bine adevărul că o boală morală se poate vindeca numai prin mijloace morale. Și atunci, în numele lui Hristos, noi slujitorii Altarelor voim să mobilizăm conștiințele pentru lupta împotriva egoismului ucigător.

Cel dintâi pas în lupta aceasta îl facem, dându-ne seama că nu interesele de ordin material trebuie să creieze atmosfera adevărată a legăturilor dintre oameni, ci ideea că cu toții suntem fii ai aceluiași Părinte ceresc, Care ne-a zidit pentru scopuri mai înalte decât lupta pentru o bucată de pâine în plus sau în minus.

În aceasta ordine de idei, Noi Episcopul vom face tot posibilul să se pătrundă toți de adevărul că fără un ideal mai înalt de viață, această existență pământească nici un înțeles

nu are. Preoții mei, cu toate privațiunile de ordin material, vor răspândi adevărul acesta cu vreme și fără vreme!

Desigur Biserica are mijloace multe spre a-și face datoria impusă de timpul nostru. Unul din acestea este și răspândirea Scripturii în straturile intelectualilor și poporului nostru. Cu durere am citit că în țara noastră răspândirea Bibliei în anii din urmă nu este destul de intensivă. Din raportul Societății Biblice Britanice rezultă că la noi în țară în anul 1929 s'au răspândit 70.390 Biblii sau părți din ea, în anul 1930 numai 59.298, iar în anul 1931 numai 42.607. În același timp în Bulgaria s'au răspândit 39.361 Biblii, în Jugoslavia 60.000, iar în Grecia 88.789 Biblii sau părți din ea.

Nu mai fac deducții, fiind ele evidente, dar apelez mai ales la intelectuali și îi rog să lase să pătrundă în familiile lor cuvântul lui Dumnezeu. Aici pot vesti că din inițiativa I. P. Sf. Patriarh întregă sfânta Scriptură este tradusă în o nouă traducere românească de cei mai inițiați cunoscători ai textului original. Tipărirea traducerii acesteia va fi cel mai mare eveniment de ordin spiritual al vieții noastre.

Noi legăm mari nădejdi în Anul ce vine și de apostolatul laic. Ce mare ar fi bucuria preoților să poată lauda pentru conlucrare pe laici, cum a laudat Apostolul Pavel pe Climent sau pe Evodia și Eutihe, (Filipeni 4). Ce fericire să aibe Biserica colaboratori ca Fivi, Achila și Priscila (Romani 16 v. 2—3). Căci nimic nu-i împiedecă pe laicii noștri să facă ceea ce făceau primii creștini, răspândind evanghelia în conversațiile lor zilnice, la lucru, în for, în piață, cu timp și fără timp.

Organizarea creștină a intelectualilor noștri cred că va însemna în anul acesta un început de cea mai frumoasă propășire pentru Ortodoxia noastră.

Lăsăm ca viitorul să confirme prin fapte nădejtile noastre și să se introducă viața creștină pretutindeni, unde este o gândire și simțire românească.

Lăsăm ca adevărata simțire românească să se facă stăpână peste plaiurile românești, dar mai ales în inimi, căci cea mai inexpugnabilă cetate a Românilor este inima românească simțitoare a dreptății divine și omenești.

Unire în cugete și simțiri ne trebuie pentru a stârpi în germene orice încolțire a dorințelor revanșarde revizioniste; Români, iubiți-vă unul pe altul, aceasta e deviza Bisericii mele! Fraților, sprijiniți-vă unul pe altul, — acesta este apelul meu către toți!! Mai multă iubire pentru Iubitul nostru Rege și pentru țară, mai multă ascultare de voia lui Dumnezeu și atunci anul ce vine va veni cu bucurii mari, românești și creștinești.

Făgăduințe nu fac, fiindcă munca mea de până acum făgăduință este. Muncii cu toții ca Români adevărați.

Cu aceste sentimente vă mulțumesc din inimă pentru cuvintele omagiale. Ele îmi vor servi ca razim în cadrul scumpei mele chemări — Vă împărtășesc binecuvântarea mea arhierescă și Vă rog să zicem cu toții:

Trăiască M. Sa Regele Carol II!

Trăiască România!

Anul Nou la Arad.

La începutul fiecărui an, Credincioșii noștri creștini trecând peste vitregiile unui an ce a trecut, se îndreaptă cu gândul spre viitorul tănuț de anul ce urmează. Și cu toate că mulți oameni consideră vremile de acum ca pe o eclipsă a religiozității, totuși, după sbuciumul unui an și după un final cât se poate de lumesc, — cum sunt petrecerile de revelion, — majoritatea credincioșilor, și azi, se îndreaptă în prima zi a anului spre biserică. Ba mai mult chiar. Aici în Arad Catedrala noastră s'a dovedit a fi neîncăpătoare, ca de atâtea ori, față de numărul mare al credincioșilor veniți să înceapă anul printr'o rugăciune pioasă. În timpul liturghiei a predicat părintele Codreanu, făcând un bilanț al vieții religioase-morale din acest an,

La sfârșitul liturghiei P. S. Sa a celebrat Te-Deum-ul obișnuit, implorând binecuvântarea lui Dumnezeu asupra Familiei Domnitoare și asupra Țării. Corul Soc. «Armonia» a complectat fastul serviciului divin, cântând răspunsurile în tot timpul serviciului

Ne-a fost dat să auzim în aceasta zi cuvântul de îndemn și îmbărbătare al P. Sf. Sale la recepția

ce s'a făcut în reședința episcopescă, unde s'a prezentat atâta lume, ca să prezinte omagiile sale Chi-riarhului nostru și vajnicului luptător bisericesc și național, P. S. Sale Episcopului Grigorie. Acest cuvânt de îmbărbătare îl găsim în mesajul ce l-a adresat P. Sf. Sa către toți intelectualii mireni de a se uni într'o formidabilă putere de acțiune și colaborare în jurul Bisericii, pentru salvarea așezămintelor ei și prin ea a principiului de moralitate ce stă la baza oricărei existențe naționale a unui popor.

Recepțiile dela Reședința episcopescă au decurs în modul următor:

Imediat după terminarea serviciului divin, lumea s'a îndreptat spre reședința episcopescă, pentru a felicita pe P. S. Sa de Anul Nou. De multă vreme nu s'a strâns atâta lume la reședință în preajma iubitului Arhipăstor. Reprezentanții autorităților civile, militare, a instituțiilor particulare, clerul și foarte multă lume din oraș, au venit să îmbărbăteze pe Părintele sufletească în munca la care s'a angajat.

Din partea Bisericii și a credincioșilor a vorbit, ca cel dintâi, Părintele protopop al Aradului Traian Văjjanu, a cărui cuvântare o redăm aci în rezumat:

Prea Sfințite Părinte,

Fiii sufletești ai P. S. Voastre, preoți și mireni, venit-am în ziua de azi cu care intrăm într'un an nou, să Vă aducem felicitările și urările noastre de bine, cu toată căldura inimii noastre.

Prea Sfințite Părinte, Noi nu știm, dacă anul ce vine ne va ușura greutățile de cari am avut parte în anul trecut, ori ni le va mai sporii. Știm însă că intrăm într'ansul cu credința și cu nădejdea în ajutorul prea înalt al lui Dumnezeu. Sf. Maică Biserică ne inspiră curaj și bărbăție în lupta cu greutățile, ce le vom întâmpina. Învățăturile evanghelice, pe cari P. S. V-tră le propagați în scris și cu cuvântul, cu atâta elan de însuflețire, în lungul și latul Eparhiei, ne vor călăuzi și în viitor. Privim cu admirație necurmatele griji părintești și întinsele osteneli, ce le depuneți pentru a lumina pe toți fiii bisericii și pentru a înălța sufletele către idealul sfânt al Evangheliei Domnului nostru Iisus Christos.

Pentru munca de luminare neîntreruptă și neobosită, — și pentru toate câte ați făcut și faceți pentru regenerarea și ridicarea vieții noastre creștinești, cu toată recunoștința vă aducem omagiu sentimentele noastre de filască iubire și alipire, și dorințele ferbinți, ca Prea bunul Dumnezeu să Vă țină, în fruntea Bisericii noastre strămoșești, mulți și mulți ani, în pace, întreg, cinstit și sănătos, spre lauda și mărirea lui Dumnezeu, spre binele și întărirea bisericii și a neamului! Intru mulți ani Stăpâne

După aceasta vorbește P. S. Sa, mulțumind pentru urările ce i-s'au făcut și rostind mesajul de care am vorbit mai sus, pe care-l publicăm în fruntea revistei noastre de azi.

Abia isprăvind P. S. Sa, Domnul Colonel Petrovicescu îi adresează, în numele armatei, o cuvântare, pe care pentru frumusețea ei și pentru atașamentul neprecupețit cu care Armata, prin graiul D-Sale, se realizează la acțiunea de înălțare a neamului românesc, o publicăm aci, reconstituită după cum se poate mai bine:

Prea Sfințite Părinte,

În numele Domnului General Comandant al Diviziei 1-a de Cavalerie, în numele binecredincioasei Garnizoane a Aradului și, cu toată smerenie cuvenită în numele meu personal, rog pe Prea Sfinția Voastră să-mi îngăduie a-i prezenta urările tradiționale cu prilejul Anului Nou 1933.

În cariera noastră ostășească fiind deprinși a nu face un pas înainte de cât după ce suntem siguri pe locul care vrem să-l părăsim, voi încerca să trec în revistă sumară evenimentele anului trecut, pentru ca din desfășurarea lor să înțelegem ce ne este permis a aștepta în viitor.

A fost, într'adevăr, un an greu, anul 1932, Prea Sfințite Părinte. A fost așa de încordată lupta contra elementelor protivnice în cât mulți din semenii noștri au cunoscut nu numai amărăciunea dezorientărei ci și durerea desnădejdei.

Au uitat, bieții oameni, cuvântul plin de înțelepciune al cronicarului, care a spus cândva că »nu sunt vremurile sub cărma omului ci bietul om este sub cărma lor«.

Dar, pe de altă parte, în tot cursul acestui an greu, v'am văzut, Prea Sfințite Părinte, străbătând în lung și'n lat frumoasa eparhie a Aradului, ducând, veșnic neobosit, cuvântul Domnului, până în colțurile cele mai îndepărtate, întorcându-vă apoi cu sufletul plin de conștiința datoriei împlinite, în strana vlădicască a Catedralei noastre.

Cu câtă emoție am ascultat predicile înălțătoare ale Prea Sfinției Voastre, din care e de ajuns să amintesc pe aceea din noaptea Sfintei Invieri, precum și pe aceea din ziua Nașterii Domnului. Și adese-ori, în fapt de seară, trecătorul vă putea zări, cu fruntea îngândurată, lucrând, iar fructul bogat al acestei munci intelectuale, încununat de cea mai înaltă instituție culturală românească, înseamnă nu numai răsplata unui merit ci și semnalul că opera de desțelenire a ogorului nostru moral, a început.

În fine, prezența Prea Sfinției Voastre în primele rânduri ale marelui manifestaj național din ziua de 1 Decembrie 1932 ne-a făcut să ne coborâm cu gândul la acei vlădici trecuți deja în Istorie, care purtau în mâna dreaptă sfânta Cruce, iar în cea stângă steagul curatelor noastre năzuinți.

Prea Sfințite Părinte,

Lăsați pe un soldat să Vă ureze așa cum înțelege el, pentru anul care se începe.

Să Vă dea Dumnezeu tăria de a urma și în acest an, neclintit, calea trasată cu atâta precizie, iar, pentru binele și propășirea Sfintei noastre biserici naționale, Vă urăm să ajungeți cât mai curând pe cele mai înalte trepte ale Arhieriei Românești, spre a radia peste cât mai mulți credincioși învățăturile de înaltă morală ale legii noastre străbune.

Întru mulți ani, Prea Sfințite Părinte.

Răspunde P. S. Sa, mulțumind Dlui Colonel și Armatei pentru dragostea ce i-a arătat, evidențind că Armata este instituția unde nu se poate vorbi de nici o criză morală, reliefându-i moralul ridicat și dragostea-i de țară, ca garanță sigură a viitorului acestei țări.

După acestea, publicul a fost invitat la o gustare în saloanele reședinței.

Predică

pentru Duminica după Bobotează.

„Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor“.

Cu acest îndemn se sfârșește pericopa sf. evangheliului de azi. Este rostit de Mântuitorul în pământul Galileei, pe care l-a cercetat după ce a auzit că Ioan Botezătorul a fost prins de Irod, trecând în hotarele Zavulonului și ale Neftalimului. Pe locuitorii acestor ținuturi l-a îndemnat pentru întâia oară în cursul operei Sale de mântuire ca să se *pocăiască*.

Îndemnul la pocăință a acestor oameni din ținutul dincolo de Iordan l-a făcut Hristos din două motive: unul omenesc și altul divin. Cel dintâiu era oferit de împrejurările vremii pentru a continua opera *chemării la pocăință*, ce prin prinderea lui Ioan de către Irod s'a curmat brusc. Al doilea era pentru ca să plinească „tainele cea din veac ascunsă“ și de profeți susținută, care prin rostul Isaiel zice: Pământul Zavulonului și pământul Neftalimului, spre mare dincolo de Iordan, Galileea neamurilor. — Poporul cel ce ședea întru întunecare a văzut lumină mare și celor ce ședea în laturea și în umbra morții, lumină a răsărit lor.

Versul ce încheie pericopa zilei: De atunci a început Isus a propovădui și a zice: *pocăiți-vă*, că s'a apropiat împărăția cerurilor!

Nu știu cum simt alții, dar eu, câte-ori aud rostindu-se în vorbirea zilnică ori văd scriindu-se în manuale de școale acest cuvânt: *pocăiți-vă*, sunt cuprins de un tremur, ce-mi duce ordinea de gândit spre un câmp „din laturea și umbra morții“ atâtor suflete credule, cari s'au lăsat ademenite de aceste cuvinte

leșite din gura unor „noi profeti”, cari travestiți peste noapte din călcunarii sfâdiți cu uneltele de lucru și micul funcționarași certați cu morala, lăsându-și zănatul de lene, pentru ca prin înșelăciune — fără osteneala muncii cinșite — să pescuiască din turbure sufletele naive răslețite de Biserica lui Cristos.

Acestor „pocăiți” nu le-a răsărit lumina! Nu de aceștia s'a apropiat împărăția cerurilor. Ei sunt cei caracterizați atât de bine de sf. Apostol Pavel chiar prin pericopa Apostolului de azi, în cele scrise către Efesenii IV. 7—15.

Fiecărula dintre noi — zice sf. Apostol — s'a dat harul după măsura Darului lui Hristos.

Mântuitorul a dat Darul său Apostolilor, investindu-l pe ei cu săvârșirea celor șapte sfinte Talne. „Acela a dat pe unii Apostoli, pe alții proroci, iar pe alții evangheliști; pe alții păstori și dascăli” zise sf. Pavel. Le-a dat însă acest har „spre săvârșirea sfinților, spre lucrul slujbel, spre zidirea trupului lui Hristos” — care este Biserica, și nu le-a dat spre dărâmarea Trupului lui Hristos, cum o fac acești preținși „pocăiți”, ce infectează îndeosebi satele de pe frontiera de vest a Țării noastre. Acești apostoli ai întunerecului țin și pe mai departe în laterea și umbra morții atâtea suflete naive, pentru a se juca cu ele de-a biserica.

Trecând adeunăzi — în sărbători — prin fața unei capiște, unde se adună acești „pocăiți” — rătăciți din turma bunului Păstor, — văd un brad mare, împodobit cu câte toate nimicuri pentru copii, iar pe podiul cel cu brad, care cuprinde un sfert din toată încheperarea acelei „adunări”, pe o tablă mare era scris cu litere de-o șchioapă cuvântul Betlehem. Aceasta le înlocuia iconostasul și sf. altar.

Cu atare mijloace pentru a momi copilași, s'au putut înșelă atâtea oameni și femei în vârstă, colindând cântece copilărești în jurul bradului de Crăciun, în loc de a se sfinți prin slujba sfintei Liturghii în Biserica lui Cristos. Privind acel loc al înșelăciunii, mi-a cuprins inima compătimirea acelor suflete înșelate cu joc copilăresc în loc de slujbă sfântă creștinească după obiceiurile sfinte ale legii noastre străbune.

Ajungând la sf. Biserică m'am rugat pentru sufletele lor pierdute, cerând dela Dumnezeu lumină pentru laterea și umbra morții în care rătăcesc ei încă. Iar pentru o îndreptare a celor conștiinți, chiar în toată jocul lor pruncesc, le citez sfârșitul pericopei Apostolului de azi: Ca să nu mai fim prunci, învăluindu-ne și purtându-ne de tot vântul învățăturii, întru amăgitura oamenilor, întru viclesug, spre meșteșugirea înșelăciunii; Ci adevărați fiind întru dragoste, să creștem toate întru El, care este capul Hristos.

Să creștem turma noastră ortodoxă în Hristos, capul Bisericii noastre, simțindu-ne alipiți cu trup și suflet de împărăția cerurilor, ce ni s'a deschis în cursul refacerii sufletești privilegiate de sărbătorile tre-

cute și să le zicem celor ce rătăcesc în întunerecul prunciei lor: Pocăiți-vă de rătăcire și veniți la Hristos, capul nostru, căruia mărire se cuvine în veci, Amin.

Pr. C. Turicu.

Maica Domnului, prietena fetelor.

Maica noastră biserică, depozitara adevărului absolut, descoperit în învățăturile Domnului nostru Iisus Hristos, a ridicat ziua de Anul-Nou la înălțimea unui praznic împărătesc, fiindcă aceasta zi, privită creștinește, este de cea mai mare importanță pentru întreg șiragul de zile ale anului.

În aceasta zi fiecare suflet creștinec trebuie să-și croiască o atitudine fermă și statornică, atât față de bucuriile, cât și față de durerile, cari ni se ivesc în calea vieții. Providența divină ni le trimite și pe unele și pe altele cu'n singur scop, de a ne face viața folositoare, atât nouă cât și semenilor noștri.

Dacă judecata omenească nu poate găsi o armonie binefăcătoare între părțile luminoase și umbroase ale vieții, credința adevărată întotdeauna le poate împăca pe cele dintâi cu cele din urmă.

Ce dureri crâncene a trebuit să încerce Iosif când l-au vândut frații lui dulci și totuși ei cu gândul la Dumnezeu nu și-a pierdut credința, care chiar prin suferințe amare l-a dus la postul cel mai înalt în țara Egiptului. În ziua de anul nou trebuie să se înrădăcineze în noi credința, că mâna lui Dumnezeu nu greșește niciodată, pe orice poteci ale vieții ne-ar conduce. Atunci, însă, când toate glăsurile de Anul nou se îndreaptă mai ales către tinerii noștri, cari fără îndoială au să fie întăriți sufletește pentru rolul ce au să-l joace în viață, nu este tertat să ne uităm de cealaltă parte bună a neamului nostru, de fetele noastre ortodoxe române.

O aleasă scriitoare străină, privind toate mizeriile vieții de azi, nu se sfieste să spună, că pentru cele trei sferturi din suferințele oamenilor în genere, viitoarele soții și mame poartă răspunderea, fiindcă nu s'au pregătit pentru viață așa cum trebuia. O fi drept ce spune aceasta femeie aleasă, dar la stările dela noi cu greu se potrivește aceasta afirmare, fiindcă vin și se duc sărbătorile mari și apoi se strecură prin sîta vremii atâtea momente potrivite, fără să stăm de vorbă cu fetițele noastre și fără să le trimitem o fărâma de lumină, de îmbărbătare și de sfaturi bune pentru viață. Pe cât este de greu și de însemnat rolul lor în viață, pe atât de puțin le vorbim noi despre ei fetelor.

Cu gândul bun de a contribui cu ceva la viața sufletească a fetelor, trebuie să le îndreptăm gândurile la acea chilioară din jurul templului dela Ierusalim,

unde și-a petrecut anii tinereții aceea ființă, care a dat lumii mai mult decât a putut da știința și puterea omenească, pe Mântuitorul.

Viața Malcei Domnului în tinereța ei, trebuie să devină un îndreptar de viață pentru fetele noastre ortodoxe creștine. Ce poate fi mai prinos pentru un suflet de fată, decât seninătatea cugetului, curățenia sufletului, blândețea în vorbe și în fapte, statornicia neșovăitoare în împlinirea datorilor. Ori Malca Domnului a fost și rămas model al acestor virtuți prin cultul rugăcănilor.

Rugăcunea fierbinte către Dumnezeu a format întregul conținut al sufletului ei.

Poate nici o femeie din lumea aceasta nu a trebuit să îndeplinească un rol mai greu în aceasta viață ca Malca Domnului și Dânsa prin rugăciuni și-a fortificat sufletul în așa fel, încât a fost cea mai bună apărătoare a Fiului Sfânt până la moartea pe cruce. Casa din Nazaret, unde Domnul nostru Iisus Hristos creștea sub privegherea ochilor ei de mamă, nu a fost cruțată de nici o asperitate și suferință a vieții, fiindcă a fost o casuță de muncă, de renunțări și de luptă contra răului. Sufletul însă, format și întărit lângă templul dela Ierusalim, a biruit toate piedecile.

Fetițele noastre, chiar atunci când le-am îndemnat la o îndelungată cură sufletească prin rugăciune și viață religioasă, ne-ar riposta că viața de azi este atât de grea și atât de necruțătoare, încât numai prin pregătirea sufletească nu ar putea să învingă toate greutatele ei.

Răspunsul nostru este însă hotărât și sigur. *Fifi, dragi fete, incredințate, că dacă voi vă închinați sufletele voastre Malcei Domnului, Dânsa va fi cea mai bună prietenă a voastră.* Nu va fi nici o piedecă, nici un obstacol, în aceasta viață, pe care nu-l veți putea învinge, cu ajutorul Ei. Să vă ajungă un singur exemplu din multele minuni ale Malcei Domnului. „O mamă din popor era grav desnădăjduită. Mănuța copilășului ei a secat, nu o mai putea mișca, cu ajutorul tuturor doctorilor. Și atunci biata mamă s'a aruncat în fața tronului Născătoarei de Dumnezeu, rugându-o cu lacrimi în ochi, să redeie viață mănuței secl. Și Malca Sfântă i-a ascultat ruga, dânsa s'a întors la casa ei cu copilășul sănătos“.

Nu putem, dragi fetițe, să vă dăm altă dovadă, decât să încercați ce poate face ruga voastră fierbinte către Născătoarea de Dumnezeu și singure veți vedea, ce prietenă bună, ce prietenă aleasă o să aveți în Malca Domnului, toată viața voastră.

De anul nou, împodobiți-vă chilloara voastră cu'n chip al Malcei Domnului și cu o carte de rugăciuni și faceți zilnic rugăciuni fierbinți către ocrotitoarea voastră și veți vedea ce ușoară, ce plăcută va fi viața voastră, chiar și în momentele cele mai grele.

Odată încopclată viața voastră de viață Malcei

Domnului, o să fie de cel mai mare folos. Câtă lume nu crede că o petală de trandafir duce o viață de rob, fiindcă întreaga ei viață trebuie să steie de strajă în jurul sevei lui atât de frumos mirositoare și totuși ce fericită este o petală de trandafir, fiindcă dânsa face cea mai frumoasă slujbă din lume, e glogașă, e frumoasă, e curată, dela naștere până la moarte.

Voi sunteți tot atâtea petale în jurul ființei nemurimului și ce frumos vă stă să fiți glogașe, curate și frumoase întreaga voastră viață, sub călăuzirea sfântă a Malcei Domnului.

Cu aceste gânduri vă zic An nou fericit.

Elena Dr. Clorolanu
protopopeasă.

Icoane alese din viața ortodoxiei

Visarion.

În contra lui Atanasie cel lăpădat de ortodoxie, românii au ales de vlădică pe *Ion Tirca*, sub cărmuirea căruia s'a făcut o mișcare atât de mare, încât primejduia unirea. Din aceasta pricină Atanasie la 1711 s'a și lăpădat de unire, mai ales că și ungurii calvini și dieta ardeleană, calvină și ea, erau contra unirii. Totuși, la stăruința iezuitului Hevenesi, care i sta în coaste, Atanasie s'a întors din nou în apele papistașilor, în cari a și murit.

Mare luptător contra unajiei este vrednic de cunoscut și călugărul sârb *Visarion*, care în sunetul clopotelor dela biserici a călătorit din Bănat până la Sibiu, răscolind în toate părțile conștiința ortodoxă a Românilor.

La trecerea lui prin Lipova (1744) a ridicat lângă acest orașel o cruce, lângă un izvor, care se zice că avea puteri tămăduitoare. Mult năcaz a pricinuit aceasta cruce sfântă, cărmuitorilor nemți și unguri. Un an întreg s'a dat lupta împotriva acestei cruci, iar în cele din urmă comitatul Aradului a luat cele mai aspre măsuri împotriva Românilor ortodocși, hotărând ca fiecare închinător care «ar mai merge la *Crucea dela Lipova* să fie bătut cu 100 lovituri de biciu; și dacă și după aceasta s'ar mai încumenta să treacă Mureșul, să fie globiți cu câte 12 floreni».¹⁾

Pe unde trecea și cuvânta călugărul, românii îl primeau și îl ascultau «ca pe un înger coborât din cer».

Sfârșitul lui Visarion nu se cunoaște. Se știe că a fost prins și închis la Sibiu, apoi dus sub pază la Viena, unde i s'a pierdut urma.

Lupta poporului pentru libertatea credinței.

Pe urmele lui Visarion și a celorlalți apărători ai dreptei credințe, precum și în fața volnicilor pe

¹⁾ Gh. Ciuhandu: Comunicare, 1931.

cari le făceau catolicii asupra românilor, poporul nostru s'a desmetecit, s'a aprins tot mai mult și cu un «avânt orb» s'a aruncat în văltoarea luptei de apărare a credinții.

Înzădar stăruia din răsputeri generalul Rabutiu, comandantul armatei împărătești din Ardeal, ca să strângă preoții și poporul ca să treacă de partea unafiei, înzadar s'a legat credința ortodoxă în obezi, înzadar s'au trimis pe sate companii de nemți, cari să chinue și să căznească pe români, înzadar apărătorii ortodocsiei erau supuși la cazne, torturi și temnițe și înzadar s'au închis granițele, ca să nu mai între în Ardeal preoți și călugări din țările românești ca să învețe și la noi lege și cuvântul lui Dumnezeu, — credința ortodoxă strălucea ca soarele, prin lupta, jertfa și mucenicia strămoșilor pentru libertatea religiei.

La *Săliște* țărani au jurat că-și vor apăra legea și vor ținea laolaltă până ce vor scoate din biserica lor pe popii cei uniți. Când preoții lor ortodocși au fost întemnițați pentru că și-au înfors biserica dela preoții uniți, cari o luaseră cu săla, tot satul cu mic cu mare au mers până la Sibiu și a cerut zgomotos slobozirea preoților. Trei dintre aceștia țărani au trebuit să robească patru ani pentru dragostea arătată preoților și maicii lor, bisericii.

Românii din *Rășinari*, când au fost siliți să-și dea cheile bisericii în mâna preoților uniți, s'au răscolat cu toții ca unul și de dimineată a plecat tot satul, cu bărbați, femei și copii, la Sibiu, unde bătrânii, în fața poporului, au cerut ca să fie lăsați în legea răsăriteană. Au spus apoi magistratului neamț, că în nici un chip nu le trebuie preoți uniți. *Mai bine se cuminecă la Paști cu muguri de stejar, decât să meargă la biserică cu preoții uniți.*

Într'un sat mai mulți țărani au fost închiși într'o casă și afumați, pentru că «nu s'au plecat sub unafie». Totuș nu se lăsau și repetau mereu în plângeri către crăiasa Maria Terezia: «Nouă nu ne trebuesc popii cei uniți, până la moarte; *mai bucuroși moartea vom pofti, decât pe ei să ne stăpânească*». Atâta sălă și groază aveau românii de acești preoți, încât îi socoteau și îi osândeau «mai rău ca pe niște șerpi».

Într'o jalba, prin care cereau curții dela Viena episcop ortodocs, Românii descriau vremile acelea în cele mai negre culori. «A venit vremea — se plângeau țărani, — care ne-am dus la mormânturile morților și am zis: *ieșiți morților din gropi ca să intrăm noi de vii*, că nu mai putem răbda pedepsele ce ne vin dele popii cei uniți și dela domniii țării... *că toate temnițele s'au umplut de noi pentru legea noastră*...»

În *Bihor* și în părțile *Hălmagiului* românii au fost *bătuți pând când le ieșea sângele prin haine*, dar nici așa nu și-au lăsat legea și răspundeau cu bărbăție: *„Noi mai bine jertfim viața și capetele, decât să ne părăsim credința*». Preotul *Gheorghe Popoviciu* (Giurca) din Hălmagiu, după ce a suferit

mai multă vreme prin temnițele comitatului, a fost slobozit, dar numai cu condiția ca să meargă oriunde cu familia, numai în Hălmagiu să nu mai între. Țăranul *Ștefan Pârva* încă a stat mai mult timp prins și aruncat în temnița din Deva.

«Ei, și pe urmă te-ai făcut unit și astfel te-au eliberat»? I-a întreat un comisar împărătesc.

«Ba Domnule», răspunde Românul, «m'a apărât Dumnezeu sfântu de unială».

În nici un chip nu se lăsau românii, săracii. Cu cât creștea mai mult apăsarea și prigoana, cu mult mai mult creștea lupta și dragostea față de «*pravila cea veche*». Românii ascultau răzimași de ciomege poruncile împărătești, dar când era vorba de lege, numai Dumnezeu putea să le poruncească.

Așa într'un sat din Ardeal, după ce un slujbaş din Sibiu a cetit poporului o poruncă, un bătrân a răspuns cu multă hotărâre și căldură în glas: «Ăcest cojoc, care-l am pe mine, e acum el meu. Dar dacă ar vrea să mi-l ia crăiasa, i-l dau. Cu aceste slabe mâni și picioare și cu trupul meu am lucrat, zi și noapte, ca să plătesc porția. Ele sunt ale crăiesei și de ar vrea să mi-le ia, nu am ce face. *Dar nu am decât un suflet, pe care eu îl păstrez pentru Dumnezeu din cer și nici o putere omenească nu-l poate îndoi*»¹⁾.

Chiar și *femeile* au luat parte la lupta de apărare a legii străbune. Într'un sat (Colun), unde bărbații au fost mai slabi de îngeri și au primit unirea, s'au aruncat în luptă femeile și au scos ele din biserică pe preotul unit. Pentru acest fapt, zece dintre ele, în frunte cu Stana alui Lazăr Stoica, au fost aduse la Sibiu și bătute crunt în piață, unele cu 15 altele cu 12 lovituri de biciu. Lupta acestor femei martire este încă o frumoasă pildă de credință în lupta pentru libertatea noastră religioasă.

Luptau românii pe viață și pe moarte...

Avântul orb, de care erau învinuiți, nu era altceva decât credința și dragostea lor față de legea pentru care au fost «trădați și legați, și aruncați prin toate temnițele, ferecați în obezi și legați de grinzi și au pățimit și alte multe necazuri, pe care nu le mai putem înșira».

Mucenicul Nicolae Oprea.

S'au făcut și *lăcrămași* și s'au trimis delegați, cari au mers, ca și Horia mai târziu, până la Viena, ca să ceară împăratului «cu lacrimi fierbinți dintru tot sufletul», ca să înceteze odată cu prigonirile ortodocșilor. Cei mai vrednici și mai îndrăzneți dintre acești delegați au plătit scump curajul cu care și-au apărât credința.

Între acești delegați, locul de frunte și cel mai frumos nume și-l-a câștigat istețul și îndrăznețul *țăran*

¹⁾ Dragomir op. cit. p. 161.

Nicolae Oprea (Miclăuș) din Săliștea Sibiului. Nimeni nu a spus mai răspicat și nimeni nu a strigat cu mai multă tărie drepturile religioase ale Românilor, ca acest țaran cuminte, care grăia pe față asupraitorilor: „*Pentru credința strămoșilor nosiri suntem gata a suferi și mucenicie sau izgonire din aceasta împărăție, iar legea nu o vom părăsi*”.

Prima jalbă a țaranilor români din Ardeal către crăiasa M. Terezia a fost dusă de acest țaran, împreună cu alt tovarăș, Nicolae Oancea, la 1748. În anul următor pleacă din nou la Viena cu alți patru tovarăși, ca să se plângă de pacostea prigoanelor catolice. Aici a înaintat două plângeri către curtea împărătească, cerând dreptate și libertate religioasă. Aici primea el știrile dela frații săi din Ardeal, și lucra din răspuneri pentru mântuirea bisericii sale, punându-se în legătură cu ministrul Rusiei dela Viena, căruia îi dete mai multe jalbe și cu însuși soțul crăiesei. Aici a stat tot timpul, fără a se mai întoarce acasă, nădăjduind că îi vor fi ascultate jalbele. Dar zadarnică a fost așteptarea lui.

În loc de libertate și dreptate i s'a răspuns că «nu există în Ardeal Români ortodocși», iar guvernul înștiințat de legăturile lui Oprea cu ministrul rus, l-a prins și la aruncat, împreună cu *preotul Măcinic* din Sibiel, care venise ceva mai târziu tot în delegație la Viena, în temnița înfricoșată din Kuffstein, unde s'a prăpădit după o robie de aproape 35 de ani.

În 24 Iulie 1784 soția lui Oprea, Stana, s'a rugat de împăratul Iosif II. fiul Mariei Terezia, ca «să-i slobodă măcar la bătrânețe bărbatul, care a pătimit de ajuns din pricina credinței sale». Zadarnic s'a căutat din porunca acestui împărat bun și drept, prin toate temnițele Austriei, căci urma lui Nicolae Oprea nu s'a mai aflat. Va fi pierit în muncile temniței, împreună cu tovarășul său de suferințe, numit mai târziu de popor «*popa Mucenic*».

Nicolae Oprea nu și-a putut vedea biruința luptei sale pentru ortodocșie. Dar mucenicia lui rămâne una dintre cele mai frumoase, mai curate și mai alese icoane din viața ortodocșiei.

Vrednic de pomenit între țaranii mucenici este și bătrânul *Tănase Todoran* din Bichiș (jud. Bistrița), cu fiii și ortacii săi de luptă împotriva popistașilor. Punând la cale o mare mișcare și însuflețire pentru ortodocșie, au fost prinși cu toții și Tănase Todoranu a fost tras pe roată, iar fiii și tovarășii lui au fost spânzurați. Fie veșnică amintirea lor.

(Va urma.)

Serbarea Crăciunului în Arad.

Nașterea Mântuitorului a fost prăznuită și în anul acesta în orașul nostru cu multă pietate. Înainte de marele praznic, Biserica, ca mamă bună, a ocrotit și îndulcit inimile multor

săraci și flămânzi; a îmbrăcat și dăruit alimente celor năpăstuiți.

Iar în ziua marelui praznic toți românii au alergat cu evlavie la biserica catedrală ca să se împărtășească din darurile Nașterii Domnului.

Sfânta liturghie a fost oficiată de P. S. Sa Părintele Episcop Grigorie, asistat de consilierii eparhiali și preoții din Arad. Vasta catedrală a fost neînchăpătoare pentru afluența de creștini, din cari mulți au stat pe la uși.

La priceasnă P. S. Sa a rostit o predică înălțătoare, care a fost ascultată cu multă sete. Evlavia serviciului divin a fost ridicată mult de răspunsurile liturgice date de corul „Armonia” din Arad.

A doua zi de Crăciun a servit sf. liturghie părintele protopop Vățianu, asistat de preoții: Turic, Codrean, Mihuț, Felea și diaconii Măcinic și Cusnețov. La fine a rostit o predică simțită părintele Mihuț.

Nr. 7831 | 1932.

Comunicat.

Sfântul Sinod cu adresa Nr. 1929 | 1932 ne comunică hotărârea luată în ședința sa dela 2 Dec. a. c. privitor la taxele impuse pe apelurile și recursurile înaintate instanțelor disciplinare bisericești respective, de următorul cuprins.

„Pentru procurarea fondurilor necesare susținerii consistoriilor spirituale mitropolitane și central, Sf. Sinod hotărăște a se percepe de fiecare apel taxa de 1000 Lei și de fiecare recurs taxa de 2000 Lei.

Taxele acestea se vor depune de către apelant sau recurent, odată cu înaintarea apelului în termenul legal, cerut de art. 203 combinat cu 216, sau recursul, în termenul cerut de art. 269 din Regulamentul disciplinar, la autoritatea îndreptățită a primi aceste acțiuni, care o va înalța consistoriul ce urmează a judeca acțiunea introdusă.

Nedepunerea taxei respective odată cu acțiunea introdusă în termenul legal cerut de art. 203 și 216 pentru apel și 269 pentru recurs, atrage după sine pierderea dreptului de apel sau recurs, chiar dacă acestea au fost înaintate în termenul legal, rămânând astfel definitivă sentința instanței atacată prin apel sau recurs.

Hotărârea aceasta se pune în aplicare dela data publicării ei în revista „Biserica Ortodoxă Română” și în organele oficiale eparhiale de publicitate.

Ceeace aducem la cunoștința Prea C. protopopi și Cucerulcilor preoți, spre știre și conformare.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 20 Decembrie 1932.

Consiliul Eparhial ort. rom.
Arad.

Parohii vacante.

Pentru îndeplinirea parohiei Ierșnic, devenită vacantă prin trecerea preotului Traian Voniga la parohia Comiat, se publică concurs cu termen de 30 zile.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Sesiile parohiale constatătoare din 30 jug. și un intravilan de 800 stj. □.

2. Stolele legale.

3. Casă parohială.

4. Întregirea dotației dela Stat, pe care parohia nu o garantează.

Parohia e de clasa a treia. Alesul va predica în Sfta biserică și catehiza elevii dela școala primară, și va solvi dările după venitul său.

Recursul, adresat Consiliului parohial din Ierșnic, se va trimite oficiului protopopesc din Belinț, în termenul concursului.

Reflecții, conform Regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în Sfta biserică din Ierșnic, spre a-și arăta dexteritatea în rituale și oratoric. Cei din altă dieceză vor produce act de învoire dela Prea S. Sa Episcopul nostru diecezan.

Dat în ședința Consiliului parohial din Ierșnic, ținută la 6 Octombrie 1932. Marius Țucra m. p. preot președinte, Ilie Popescu m. p. notar.

În înțelegere cu: Ioan Trifu protopop de Ballinț.

—□—

3—3

Conform rezoluției Ven. Consiliu Eparhial din Arad No. 7752/232, pentru îndeplinirea parohiei Arad-Grădiște se publică concurs termen de 30 zile, socotite dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Uzufuctul sesiilor parohiale.

2. Birul legal.

3. Intravilanul casei parohiale.

4. Stolele legale.

5. Întregirea salariului dela Stat.

Preotul ales va predica în Duminică și Sărbătorile, va catehiza la școlile primare, va suporta toate impozitele după beneficiul parohial.

Parohia este de clasa primă urbană. Dela concurenți se cere calificățiune preoțească pentru parohii de clasa primă urbană.

Reflecții la aceasta parohie își vor înalța recursul, ajustate reglementar, Onor. Oficiu Protopopesc ort. rom. din Arad, având în acest timp a se prezenta în Sf. Biserică din Arad-Grădiște, spre a-și arăta dexteritatea în oratoric și rituale, cu strictă observare a dispozițiilor § 33 din Regulamentul pentru parohii.

Reflecții din altă eparhie vor prezenta act că au binecuvântarea P. S. Sale Păr. Episcop eparhial spre a putea recurge.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu; Traian Vațlanu m. p. protopopul Aradului.

□

1—3

Conform rezoluției Venerabilului Consiliu Eparhial ort. român din Arad Nr. 3558 | 1932, se publică concurs pentru îndeplinirea parohiei a doua din Măderat, devenită vacantă prin neprezentarea la post a alesului Sas Nicoară, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul eparhial „Biserica și Școala”.

Tiparul Tipografiei Diecezane Arad.

Venitele parohiei sunt:

1. Folosința sesiunii parohiale în extenziunea ei de 32 jug. cadastrale.

2. Casa parohială Nr. 335 cu intravilan.

3. Stolele legale și birul parohial luat din oficiu.

4. Întregirea dotației preoțești dela Stat, pe care parohia nu o asigură.

Alesul va suporta toate impozitele după beneficiul preoțesc și va catehiza elevii școlilor primare din loc fără nici o remunerațiune dela comuna bisericăscă, va predica de câte ori va fi la rând la serviciul divin.

Parohia este de clasa primă. La concurs se admit numai reflecții cu calificățiune pentru parohie de clasa primă.

Cererile de concurs, însoțite cu documentele necesare și adresate Consiliului parohial ort. român din Măderat, se vor înalța în termenul concursului Oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria, județul Arad, iară concurenții, conform paragrafului 33. al regulamentului pentru parohii, se vor prezenta în Sfânta Biserică din Măderat pentru a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratoric. Concurenții din alte eparhii vor anexa, la cererea de concurs, și aprobarea Prea Sfinției Sale Episcopului Eparhial de a putea concura la aceasta parohie.

Măderat, la 6 Decembrie 1932.

Consiliul parohial, în înțelegere cu Aurel Adamovici Protopop (ss)

□

1—3

Conform rezoluției Venerabilului cons. Eparhial No. 6513 | 1932, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea Parohiei a II din Covăsinț, Protopopiatul Șiriei, rămasă vacantă prin alegerea Păr. Aurel Adamovici ca protopop al tractului Șiria.

Venitele împreună cu acest post sunt:

1. Una sesiune parohială în extenziunea ei de azi.

2. Locuința în casa parohială No. 287, cu grădină.

3. Stolele legale.

4. Birul Parohial 400 Lei.

5. Întregirea dotației dela Stat.

Preotul ales va predica regulat când va fi de serviciu, va catehiza elevii din clasele III-VII. al școlii primare de Stat, fără alta remunerație. Va suporta toate impozitele după întreg venitul său preoțesc.

Parohia fiind de clasa I, concurenții vor avea să prezinte dovezi despre pregătirea recerută pentru parohii de clasa I.

Concurenții, cu prealabila știre a protopopului tractual, se vor prezenta într-o Duminică ori Sărbătoare în Sf. Biserică, spre a-și arăta dexteritatea în oratoric și rituale.

Cererile, însoțite de anexele necesare și adresate consiliului parohial Ort. Rom. din Covăsinț, se vor înalța în termenul concursului Oficiului protopopesc ort. rom. din Șiria, județul Arad.

Concurenții din altă dieceză vor alătura, la cererea de concurs, act că au binecuvântarea P. S. Sale părintelui Episcop Eparhial spre a putea recurge.

Dat din ședința Cons. par. ort. rom. din Covăsinț, ținută la 11 Decembrie 1932.

Cons. Parohial.

În înțelegere cu: Aurel Adamovici Protop. în Șiria.

□

1—3

Red. responsabil: Protopop SIMION STANA.